Premiwm Treth Cyngor

Beth yw premiwm Treth Cyngor

Ers 1 Ebrill 2017, mae awdurdodau lleol yng Nghymru wedi gallu codi premiwm o hyd at 100% ychwanegol ar ben cyfradd safonol y dreth gyngor ar eiddo gwag hirdymor ac ail gartrefi yn eu hardaloedd ac o 1 Ebrill 2023, cynyddodd yr uchafswm y lefel i 300%.

Bwriedir i'r disgresiwn a roddir i awdurdodau lleol godi premiwm fod yn adnodd i helpu i wneud y canlynol:

- sicrhau bod eiddo gwag hirdymor yn dod yn ôl i ddefnydd er mwyn darparu cartrefi diogel a fforddiadwy.
- helpu awdurdodau lleol i gynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy a gwneud cymunedau lleol yn fwy cynaliadwy.

Cyfradd mae Cyngor Gwynedd yn ei godi ar hyn o bryd

Premiwm	% ar ben cyfradd safonol llawn	Dyddiad daeth yn effeithiol
Eiddo sydd wedi bod yn wag a diddodrefn am dros 12 mis	100	1 Ebrill 2021
Ail gartrefi	150	1 Ebrill 2023

Niferoedd eiddo gwag hirdymor ac ail gartrefi

	Mawrth 2023	Mawrth 2024
Nifer yr eiddo gwag hirdymor	1,435	1,480
Nifer ail gartrefi	5,218	4,990
Nifer yr eiddo oedd yn atebol i dalu premiwm eiddo gwag hirdymor	1,087	1,114
Nifer yr eiddo oedd yn atebol i dalu premiwm eiddo ail gartrefi	4,199	3,960

Incwm a godwyd o eiddo gwag hirdymor ac ail gartrefi

	2022/23 £	**2023/24 £**
Cyfanswm gwerth biliau treth cyngor ar gyfer premiwm ar eiddo gwag hirdymor *	1,524,371	1,631,891
Cyfanswm gwerth biliau treth cyngor ar gyfer premiwm ar ail gartrefi *	8,882,561	11,735,708

* *O gyfanswm gwerth y biliau treth cyngor ar gyfer eiddo gwag hirdymor ac ail gartrefi, mae'r Cyngor yn gwneud darpariaeth ddarbodus ar gyfer; eiddo sy'n trosglwyddo i ardrethi annomestig, incwm premiwm nad yw'n debygol o gael ei dderbyn, costau casglu ar gyfer gweinyddu'r premiwm.*

Sut mae'r arian a godwyd o'r premiwm yn cael ei wario

Mae'r canllawiau statudol yn nodi "gall awdurdodau ddefnyddio'r refeniw ychwanegol at unrhyw ddiben, ond fe'u hanogir i'w ddefnyddio er mwyn helpu i ddiwallu anghenion tai lleol, yn unol â bwriadau polisi'r premiymau."

Mae'r incwm ychwanegol a godwyd yn cael ei ddyrannu ar gyfer cynlluniau penodol fel y manylir arnynt yn y Cynllun Gweithredu Tai (Cynllun Gweithredu Tai Cyngor Gwynedd 2020/21-2026/27), a diwygiadau perthnasol dilynol a wnaed yn dilyn cymeradwyaeth y Cabinet ym mis Mehefin 2023 (Rhaglen ar gyfer Y Cabinet ar Dydd Mawrth, 13eg Mehefin, 2023, 1.00 y.h. (llyw.cymru) – eitem 11).

Yn ogystal, pan cynyddodd y premiwm ar ail gartrefi i 150%, dyrannwyd cyllideb flynyddol o £3m i ddigartrefedd, cyfeiriwch at bwynt 3.7 yn adroddiad 'Cyllideb 2023/24' a aeth i gyfarfod llawn y Cyngor ar 2/3/23; Cyllideb 2023-24 (Cyngor) (llyw.cymru).

Yr alwad gyntaf ar unrhyw warged net uwchben dyraniad y gyllideb am y flwyddyn fydd ei ddefnyddio i ariannu unrhyw orwariant yn adrannau'r Cyngor lle fo'r gorwariant yn ganlyniad i gynnydd yn y galw am wasanaeth.